

KRŽIČEVS

GLASILO ZVEZE FANTOVSKIH ODSEKOV V LJUBLJANI. — IZHAJA VSAK DRUGI ČETRTEK. —
NAROČNINA: LETNO DIN 20, POD SKUPNIM OVITKOM DIN 18. — ROKOPISI SE POŠILJAJO
NA NASLOV: UREDNIŠTVO »KRESA«, LJUBLJANA, KRŽIČEVA 6. — UPRAVA: »KRESA«, RA-
KOVNIK, LJUBLJANA 8. ČEKOVNI RAČUN ŠT. 17.871.

LETO XI.

LJUBLJANA, ČETRTEK 12. DECEMBRA 1940.

ŠTEV. 25.

Vi oblaki ga rosite!

V svetem adventnem času smo. Ta čas pomeni pričakovanje Odrešenika in nas spominja s svojimi štirimi tedni na tistih dolgih štiri tisoč let v stari zavezi, ko so tudi vsi željno pričakovali Mesija.

Tudi danes prosi Cerkev v svojih molitvah:

Vi oblaki ga rosite,
ali zemlja naj ga da,
ve nebesa ga pošljite,
skor Zveličarja sveta!

In proseči Cerkvi se pridružuje ves katoliški svet z veliko prošnjo, naj Bog v resnici pošlje Odrešenika danasnjemu svetu, svetu, ki je ves razrvan, ves zmeden, ves brez Mesije. Papež in škofje in duhovniki zato molijo prav v sedanjem adventu za resnični prihod Kristusov ne samo v Cerkev, marveč v vse življenje sodobnega človeka: v šolo, v urad, v javno življenje, povsod Boga, ki naš je Oče!

O, kako manjka sodobnemu človeku Kristusa - Boga, v revii zdihuje sodobno človeštvo. Glejte, kakšne strašne kazni so zadele človeštvo! Povodnji, potresi in najhujša kazen — vojska, ki divja že čez leto dni po vesoljnem svetu.

Ali niso vse te strahote v resnici kazni za naš odpad od Boga? Sodobni človek je mislil, da je sam — bog, da je bog njegov razum, da je bog njegovo bogastvo, njegova posest, njegovo uživanje, njegova naslada. Zato je zašel v revo in zdaj v revii zdihuje, kot poje pesem.

A ni vse človeštvo tako! Še so dobri in ti prav sedaj v adventu prosijo s Cerkvijo, naj čimprej pride težko pričakovani, saj ga bodo njegovi prelepo in prisrčno sprejeli. Saj so oni že spoznali, da je rešitev tudi iz današnjih zmed le pri Kristusu, ki ima besede večnega življenja!

Vsi dobri! Združimo se s Cerkvijo v tem svetem adventnem času in z njo molimo in prosimo božjega prihoda, božjega blagoslova za svoja dela. Prosimo pa tudi za ves svet, tudi za izgubljene, da zopet najdejo pot k svetim jaslicam.

Adventni čas je — pokore čas! V spokorno vijoličasto obleko se je odela Cerkev. Oblecimo tudi mi spokorno obleko in poravnajmo račune od svojega hiševanja. Na svoje zveste in verne in spokorne se bo Kristus Gospod rad ozrl, rad bo prišel med nas, da bomo v miru in pokoju praznovali največji praznik miru — sveti božični praznik. Daj, Gospod, da za sveti mirovni praznik potihne na svetu vihar, ki ga je razvnel naš človeški pohlep, naša človeška nepravčnost, naše veliko sovraštvo do našega bližnjega.

Pridi, Gospod, in daj nam svoj mir, saj ga svet ne more dati!

F. J.

K zornicam vabi. (Orač.)

Kdor ima sam ljubečega duha v sebi, bo tudi druge vnel za ljubezen.

Sv. Avguštin.

Kako je Krek govoril o Jugoslaviji že l. 1912.

(Še ob prazniku zedinjenja.)

Balkanska vojna.

Medsebojne zveze Slovencev in Hrvatov s Srbi je prav posebno okrepila prva balkanska vojna l. 1912-13. Govorila je južnim Slovanom, da gre ev-

Kam pa ti? — »Jaz imam nocoj predavanje v društvu.« — »Ali hočeš, da predavam jaz namesto tebe?« — »Hvala ti lepa, če to storiš!« — G. Skubic je poskrbel, da se je zbralo precej občinstva in Krek je začel ljudem razlagati, kaj je ljubezen, katere stvari mi ljubimo in zakaj. Začetek predavanja je zbudil med poslušalci in poslušalkami živo zanimanje. Nadaljeval in končal pa je z ljubeznijo — do bratov na Balkanu.

KREKOV GOVOR O LJUBEZNI

»Jaz ljubim tisto stvar, ki mene izpopolnjuje, ki ustreza kaki moji potrebi, ki meni »paše«. Tako ljubim jaz starše, brate in sestre, ker se ti skladajo z mojo osebo. Tako »paše« meni rojstna hiša, domača peč, okoli katere se zgrinjamo bratje in sestre.

A domača hiša mi ne zadošča. Moja ljubezen hoče več. Raztegne se tudi na domačo vas, ki bolj ustreza potrebam mojega srca nego sosedna vas. V rojstni vasi imam znance; njene hiše, travniki, hribi so se mi vtisnili v srce že kot otroku. Med njenimi prebivalci se čutim prostega, domačega, ljubljene.

A moja ljubezen gre še dalje. Ne ustavi se pri rojstni vasi, razteza se naprej na domačo župnijo z njeno cerkvijo, v kateri se shajamo znanci iz širšega okrožja.

Pa tudi domača župnija ne stavi meje moji ljubezni. Mojemu srcu ni samo rodna dolina dražja nego druge, tudi domača dežela prednjači v njem pred sosednjimi pokrajinami.

A tudi pri domači deželi se ljubezen ne ustavi. Ona gre preko njenih mej v tiste kraje, kjer stanuje isti rod kakor v mojem rojstnem kraju. Kod pa stanuje isti rod kakor mi? To nam kaže tek naših rek. Povsod, koder teko naše reke, povsod tam se je tudi naselil naš narod. Treba nam je kar iti za Savo in Dravo naprej proti vzhodu in povsod bomo našli rod, ki se našemu srcu v posebni meri prilaga. Naše reke pa teko proti Belgradu in Črnemu morju, nobena naša reka ne teče n. pr. proti Dunaju. Ob naši Savi biva od Triglava do Črnega morja isti narod kakor mi, narod, med katerim se čutimo bolj domače nego kjer koli drugod na svetu.

Tako sem razložil, kam nas vodi naravno naša ljubezen. Sedaj pa, fantje in dekleta, vas bom naučil še pesmico, ki se bo tudi ujemala z našo ljubeznijo. Alo, fantje, skupaj! Bomo peli!

Po Bosforju, Dardanelah
budet ruski flot guljat...«

Krek torej nikakor ni naglašal samo načela koristnosti, zakaj se moramo Slovenci nasloniti na Hrvate in Srbe, ampak je to združitev smatral za prirodno, ker nam jo narekuje jezik in kri in srčno nagnjenje.

Ivan Dolenjc.

Redno vadenje telesnih vaj odvrta vsakogar od nerednosti in ga uči zmernega življenja.

Planinska domačija. (Orač.)

ropska Turčija svojemu koncu nasproti in da se na njenih razvalinah začenja na Balkanu povsem novo življenje, proti kateremu bo moral vsak narod in vsaka država zavzeti svoje stališče: prijateljsko ali sovražno. Avstrija je zavzela nasproti novemu stanju na Balkanu sovražno stališče, Slovenci smo pa gledali v zmagi križa nad polumesecem izpolnitev svojih starih sanj in smo bili prepričani, da božja roka popravlja stare krivice in gradi novo pravdo.

Krekovo srečanje z župnikom Skubicem na Jesenicah.

V ospredju našega političnega življenja je stala takrat markantna osebnost Krekova. Kako je mislil Krek o novem položaju v Evropi in o stališču Slovencev do njega, naj nam pojasni naslednji dogodek, ki ga mi je pravil pokojni dekan Skubic v Ribnici, ko je bil ob času prve balkanske vojne župnik na Jesenicah. Dobil je nekoč med prvo balkansko vojno Kreka v kolodvorski restavraciji na Jesenicah. — »Kam?« — »Na Dunaj. Grem preko Celovca.

Znamenje. (Orač.)

Razpis

Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani razpisuje dve nagradi za dramatsko delo, ki se bo uprizorilo na akademiji na Stadionu ob priložnosti mladinskih dni v juliju 1941 v Ljubljani. Dramatska dela je treba poslati na Zvezo fantovskih odsekov v Ljubljani, Miklošičeva 7 najkasneje do 1. marca 1941. Prva nagrada znaša 700 din, druga 300 din.

Pogoji: Dramatsko delo mora biti prirejeno za veliko množico sodelujočih, in sicer fantov in mladcev! Teksta naj ne bo več kot za 20 do 25 minut.

Vsebinsko naj delo obsega idejo zvestobe državi in enotnost med nami. Prežeto mora biti s katoliško, slovensko, jugoslovansko in enotnostno mislijo. Prikaže naj, kako bodo fantje po Bogu in delu za narod in državo rasli v značajne ljudi, na katerih bo nekoč slonela teža našega dela za Slovence in Jugoslavijo.

O d b o r Z F O.

Minister za telesno vzgojo je govoril

Dne 17. novembra je imel minister za telesno vzgojo naroda Pantič v Petrovgradu večji govor, v katerem je med drugim dejal:

»Vsaka doba prinaša svoja vprašanja, svoje programe in svoje teze. Vzvišene ideje ne morejo sloveti na slabičih, niti se ne morejo propagirati z lažnim duhom... V današnjih časih vse države zahtevajo in čutijo potrebo nacionalne obnove. Toda reforme se ne morejo izvršiti brez ojačitve političnega ugleda in brez moralnih vrednosti. Kadar se bije borba za življenje in bodočnost naroda, potem se to ne more razumeti samo kot politična, socialna in ekonomska borba, ampak mora to biti prvenstveno duhovna in moralna borba. Ta obnova se more izvršiti samo z mladimi generacijami. Zato nam je treba telesne moči, zato nam je potrebna telesno in duhovno močna ter narodno zavedna mladina, če hočemo z zaupanjem gledati v bodočnost našega naroda in naše mile domovine.«

Veseli smo, da moremo ugotoviti, kako je naša organizacija že od samega početka hodila po smernicah, ki jih je g. minister očrtal. Saj je ZFO polagala predvsem važnost na moralno življenje članstva — zato njeno tesno sodelovanje s Cerkvijo — potem na prosvetno delo, pri katerem je budno pazila na »lažne duhove« okrog nas — zato je bilo po

naših odsekih na tisoče in tisoče predavanj o komunizmu, zato je ZFO dala članom v roke dr. Ačinovo knjigo »Komunizem, največja nevarnost naše dobe«. Narodni vzgoji je bilo vsako leto posvečenih

Otroci rajajo. (Orač.)

veliko sestankov, letos pa brez izjeme vsi. Ni se zato bati v naše vrste vdora ne komunizma in ne framasonstva, kot se to dogaja pri drugih organizacijah. Telesno vzgojo posreduje ZFO najširšim ljudskim plastem v taki meri, kot nobena druga organizacija v vsej državi ne.

Sklepi ZFO

Nova koračnica: Uvede se nova koračnica, ki jo je spesnil br. Jože Vovk in se glasi:

Živo sveti plamenica,
ogenj sile v nas gori,
prapor dviga naš desnica,
krepko stojmo, bratje, vsi!

Mladi, hej,
mladi v zbor,
plam mladosti vse ogrej!
Mladi, hej,
mladi v zbor,
tja do vseh slovenskih mej!

Tebi, zemlja naša sveta,
plamenica naj gori,
s tabo naša srca vneta,
krepko stojmo, bratje, vsi!

Mladi, hej,
mladi v zbor,
plam mladosti vse ogrej!
Mladi, hej,
mladi v zbor,
tja do vseh slovenskih mej!

Prapor kliče na pohode,
plamenica naj žari,
sije naj na pot svobode,
krepko stojmo, bratje, vsi!
Mladi, hej,
mladi v zbor,
plam mladosti vse ogrej!
Mladi, hej,
mladi v zbor,
tja do vseh slovenskih mej!

Naproši se prof. Tome Matija, da uglasbi na to besedilo udarno koračnico.

Okrožne in podzvezne telovadne tekme:

Da se dvigne orodna telovadba, naj izvedejo okrožja v januarju prihodnjega leta tekme odsekov v nižjem oddelku članov in tekme vrst mladcev za prvenstvo v okrožju.

V mesecu februarju naj izvedejo podzveze tekme okrožnih vrst v srednjem oddelku.

Sodniške zборе naj sestavijo podzveze s pomočjo okrožij.

Tečaji o božiču:

Naraščajski odbor izvede o božiču po podvezah tečaje za učiteljstvo in tečaje z izpitom za vse voje in podvoje po podvezah in okrožjih.

Iz trpljenja v svobodo

(Govor dr. St. Žitka na akademiji 30. XI. 1940 v Unionu.)

Povabili smo Vas, da s slovensko mladino praznujete praznik zedinjenja, praznik prerojenja, praznik svobode jugoslovanske države.

Bila je res velika naša želja, da pridete k prvi prireditvi v tem delovnem letu, ki smo ga vsega posvetili sodelovanju slovenske mladine ob nastopu vladanja našega mladega kralja Nj. Vel. kralja Petra II. Iz srca se Vam vsem zahvaljujemo, da ste prišli v tako velikem številu. Ta akademija je namreč uvod v mladinske nastope in zборе, s katerimi hočemo letos tako poudariti svojo pripravljenost in svojo ljubezen do domovine, da bomo v tem ob sebi združili ves narod.

Danes nastopajo naši mlajši. Spored kaže, da hoče akademija pokazati na svojski način zgodovino naše narodne svobode, kako se je najprej bohotila v brezskrbni neugnanosti moči in življenja polnega, a neizkušenega naroda, kako je potem bila zatrta in uklenjena v verige narodnega robstva in tlačanstva in kako je slednjič po dolgih dobah zopet zasijala v Vidovih zarjah ob zopetni združitvi bratov, ki so, gnani po nemili usodi stoletja, hodili svoja pota.

Naj nam pove zgodovina, kaj nam kličejo naši predniki, oni od včeraj in oni stoletja nazaj tja v davno preteklost?

Miklavžev semenj.

Da je narodna država močna na zunaj samo takrat, ko je enodušna in strnjena v svoji notranjosti.

Da morajo rodovi biti vedno pripravljeni veliko trpeti in veliko žrtvovati, če hočejo, da bodo prihodnji rodovi uživali sad njihovega trpljenja in njihovih žrtev — svobodo.

Stari Sloveni so v vsej svoji preprostosti, s svojim enostavnim orožjem, toda s svojo odločnostjo in vedno pripravljenostjo, da žrtvujejo vse za svojo svobodo, to svobodo ohranili pred veliko močnejšim in toliko bolj opremljenim bizantinskim sovražnikom. Izgubili pa so svojo svobodo, ko so se razprli med seboj, ko so se posamezni rodovi razšli po svojih poteh, ko je zmanjkalo one enodušnosti, ki je pogoj močne in odporne državne skupnosti.

Kaj pa potem vse trpljenje naših prednikov, ko so ječali pod tujim robstvom, ko so trpeli kot živina pod valptovim bičem, ko so krvaveli in izgubljali svoje najdražje, — svojo mladino, — ob roparskih turških pohodih, ali je bilo vse to trpljenje zastoj, brez koristi za rodove, ki so prihajali, brez koristi za nas? Prehudo bi bilo, če bi bilo tako. Našim prednikom samim se moramo zahvaliti, da ni tako. V najhujšem trpljenju so ohranili v svoji notranjosti ne samo živ spomin na svobodo, marveč tudi živo zavest, da je svoboda njihova stara pravda, njihova stara pravica. Ta zavest je butnila zdaj pa zdaj na dan, bila zopet potlačena od premočnih sovragov, potem pa je začela zmagovati z vedno večjo silo, vedno bolj so se umikale nasprotné sile, dokler niso slednjič zasijale Vidove zarje, ko je bila izvojevana stara pravda in so se bratje po dolgih stoletjih zopet našli skupaj v skupni narodni državi Jugoslaviji.

Kot najsvetejša in najzaneslivejša luč je ves čas trpljenja sijala našim prednikom, luč vere, luč krščanstva. Ta luč jim je dajala čudežno moč, da so ohranili svoj pogum, svojo zavest, svoje zaupanje v prihajajočo svobodo, čeprav je večkrat zgledalo, da je že vse zgubljeno. Po luči krščanskega nauka so ostali tudi močni v svoji pravdnosti ter zato vedno mladi kot narod, ki je v prerojeni državi stopil na zgodovinsko pozorišče poln mladostnih sil, mladostnega ognja in mladostne odločnosti.

Tako trpljenje naših prednikov ni šlo v izgubo, ker niso izgubili zavesti svoje pravice do svobode, ker so živeli po нравnih načelih Kristusovega nauka in ker so trpeli z močjo krščanske vere. Od tega trpljenja smo postali vsi — tudi današnji rodovi — le še bolj odporni in sposobni, da tudi zdržimo in ne omahnemo v boju in trpljenju za svobodo. To smo dolžni sebi, svojim prednikom in onim, ki bodo prišli za nami. Na nas je, da sprejeto svobodo, krščansko vero in pravno ohranimo in obranimo sebi in prihajajočim rodovom.

Če se oziramo nazaj v življenje in delo svojih prednikov, pa tudi začetimo, da je v nas zbrana še vedno vsa njihova vera v Boga in njegovo pravičnost, vsa njihova ljubezen do svobode in domače zemlje, njihova odpornost in tudi njihova zakrknjenost. Naša volja — je volja stoletij. Naša odločnost in naša pripravljenost — sta sad odločnosti in pripravljenosti stoletij. Jezik, zemlja, vera, značaj in kri, ki nas združujejo s predniki, so tako močne vezi, da jih ne bo nihče uničil ali premagal.

Zato ne bomo zapravili in zgubili, za čimer so naši predniki tako hrepeli, za kar so veliko trpeli in kar so nam z močno ljubeznijo pripravili. Naj pride v nas vse brate po vsej Jugoslaviji živo spoznanje, da moramo biti tesno povezani med seboj, polni zaupanja drug do drugega,

da moramo odstraniti vse, kar to zaupanje mori in slabi; tako bomo imeli ono enodušnost, ono strnjeno, ono moč, ki je potrebna, da ohranimo in obranimo svobodno Jugoslavijo.

V odločilnih časih so imeli naši predniki voditelje, katerim so sledili z vsem zaupanjem in spoštovanjem. Za edinost in udarnost je to nezogibno potrebno. Tudi mi smo polni zaupanja, vdani in zvesti svojim državnim voditeljem, ki v težkih časih z veliko modrostjo vodijo jugoslovansko državo na znotraj po poti prave edinosti in reda, na zunaj pa po poti nepopustljive odločnosti in miroljubnosti.

To so misli, to so obljube slovenske mladine, ko v teh usodepolnih časih praznujemo praznik zedinjenja, ko se pripravljamo na delo v letu, v katerem bo naš mladi kralj prevzel v svoje roke vladarstvo jugoslovanske države. Njemu poklanjamo vso svojo pripravljenost. Vemo, da to ne smejo biti samo besede. V našem slovenskem značaju je, da smo bolj zaprti, da svoje notranjosti ne kažemo na zunaj; toda če in ko bi bilo treba, bodo naše moči planile na dan, takrat bomo pokazali, da smo vredni nasledniki svojih prednikov.

Vsa naša mlada moč, vse naše delo, vsa naša ljubezen Bogu, domovini in kralju!

Bog živi!

Življenjsko vprašanje katoličanstva

PISATELJ IN RAZBOJNIK.

Ruski pisatelj Krylov je napisal tole basen:

Pred sodbo po smrti sta prišli hkrati dve duši: duša razbojnika, ki so ga obesili, in duša slavnega pisatelja, čigar spisi pa so bili polni strupa brezverstva in nenravnosti. Na onem svetu pa ni pristranosti, ne pomaga noben izgovor. Obema je Sodnik prisodil hudo kazen. Na dveh strašnih železnih kolih sta visela dva kotla, v vsakega je prišla ena onih duš. Pod kotlom pa so peklenščki zakurili silen ogenj... Minevala so leta, desetletja, duši sta strašno trpeli. Vendar pa je ogenj pod razbojnikovim kotlom polagoma pojemal in slednjič ugasnil: duša je bila dotrpela. Pod drugim kotlom pa ogenj gori še naprej in vedno močneje. »Gospod, to je krivica!« vpije pisatelj od bolečin, »jaz nisem nikogar ubil, niso me obesili kakor tega roparja, na svetu sedaj z največjo slovesnostjo obhajajo stoletnico mojega rojstva, jaz pa trpim.« — »Nesrečnej!« se čuje glas, »pritožuješ se zoper Previdnost? Primerjaš se z razbojnikom? V svoji zlobi je ta ubil enega človeka, pa se je spokoril. A ti? Ti ubijaš še po smrti s strupom svojih del. Le poglej onegale mladega fanta, kako skriva požira tvoje umazane spise, le poglej, kako se njegova doslej čista domišljija polni z nesramnimi podobami tvojega peresa! In ti se še drzneš govoriti? Le poglej, v koliko dušah umira luč vere zaradi tvojih del, danes po sto letih tvojega rojstva! Le poslušaj obup očetov, jok

mater zaradi sprijenosti otrok! In kdo jih ima na vesti, če ne ti? In ti se še upaš tožiti, pritoževati se? Tvoj ogenj ne ugasne, tvoj črv ne umrje, zakaj gorje tistemu, ki pohujša, pa če tudi samo enega tistih, ki verujejo v Kristusa...«

ČE BLAZNEŽ VODI...

V visokih Alpah vozi po drzno izpeljanem tiru vlak. Hitreje in hitreje drvi naprej. Celo mimo po-

Gorski mir. (Orač.)

Napregli bodo. (Orač.)

staje, kjer bi po voznem redu moral obstati, grmi brez prestanka. V skrbah se spogledujejo uradniki in potniki: Kaj se je zgodilo? V divji brzini se zaganja lokomotiva, od minute do minute je pospešek hujši. Neovirano ropoče vlak preko mosta in nevzdržno besni nad groznimi prepadi. Potniki se zavedo strašnega položaja. Kaj je? Strojevodja je zblaznel. Pahnil je kurjače od stroja, spustil v stroj polno paro in v blaznem veselju nad divjo vožnjo strmi in se reži grozeči nevarnosti. Neizrazna panika se polasti potnikov. Vsak trenutek lahko skoči vlak iz tira in tedaj bo šlo, gorje!, v strahovito globino, kjer bo vse drobno. Eno samo vprašanje je v vseh: Kako priti do blazneža in ustaviti njegovo početje?

Strašen položaj, kajne? Potniki, ki divjajo mimo strahovitih prepadov, smo mi, današnji ljudje. Blaznež, ki vodi nas in naše sodobnike, je današnji neumni duh časa. Sredstvo, ki se ga poslužuje, je nad vse mogočno in uspešno, je protikrščanski tisk.

ZLOČINSTVO BREZVERSKEGA TISKA

Današnji duh časa podira brezvestno branike najsvetejših нравnih postav. Z nemoralno zapeljuje mladino, hvali zakonske, ki se igrajo s poročnim prstanom, mami ženo, da se odpoveduje svoji časti. Neumni duh časa je kriv, da se zemlja polni s prekletstvom nazadovanja rojstev, da se greši zločinsko nad mladim življenjem in s tem nad sveto ma-

terino častjo in sveto pravico otrok do življenja. Ne bi prišli do konca, ko bi hoteli vso krivdo nevernega sodobnega časa le samo označiti. Njegovo stremljenje gre edino za tem, da zatire krščanstvo in vernost. Pri tem sätanskem delu ima, žal, ogromen uspeh, ker je prevzel v svojo službo moderno časnikarstvo in večji del tiska ga pri tem stremljenju kar najizdatneje podpira. Zato pomeni vprašanje tiska vprašanje krščanske kulture.

To iz dveh razlogov. Prvič, ker slab tisk odkrito in prikrito napoveduje katoliški kulturi in katoliški Cerkvi boj. Drugič, ker brez katoliškega tiska vodi ta boj do kaj lahke zmage brezverstva.

Krščanska kultura mora gotovo izginiti, če sta Kristus in Cerkve izobčena iz javnega življenja, iz družine, iz šole. Kdo se najbolj prizadeva, da se razkristjanjenje čim dalje bolj širi po vseh stanovih? Protikrščanski tisk. Krščanska kultura mora izginiti, ako umetnost in slovstvo zamažujeta večno veljavne нравne postavbe krščanstva. In kdo najbolj vneto deluje za razkristjanjenje v knjigi in sliki? Brezverski tisk. Kdo zagovarja stališče, naj se vera izloči iz zbornic, iz sodišča, iz postav? Zopet slabi tisk. Kdo brezvestno izpodkopa temelje zakonskega življenja in družine? Zločinski protiverski tisk.

OČETOVSKO SVARILO.

Papež Pij X. je rekel: »Zaman je zidati cerkve, ustanavljati samostane. Vsa vaša dobra katoliška podjetja in dela so brezuspešna, če se proti sovražnikom ne znate poslužiti najmočnejšega orožja, tiska. Vedno se še podcenjuje njegova važnost. Niti verniki niti duhovščina mu ne posveča tiste pozornosti, katero zasluži. Stari pravijo, češ, da nekdanj ni bilo toliko časopisja, a se je vendar tudi brez njega delalo za rešitev duš. Pač nekdanj, nekdanj! Da, takrat še slabi tisk ni bil tako razširjen in zato ni bilo treba proti njemu delati toliko z dobrim tiskom. Živimo pač v drugih časih.«

Osservatore Romano pa je pred kratkim zapisal: »Zavedajmo se, da je vprašanje tiska življenjsko vprašanje katoličanstva naših dni in zato tudi vprašanje vesti za vsakega katoličana!«

Zato pa bomo mi katoliški fantje zdaj proti koncu leta vse svoje mlade moči stavili v službo katoliškega tiska in našim listom pridobili čim več novih naročnikov.

dfb.

Naloga mladine

Mladi rod čaka predvsem velika in odgovorna naloga, dati novi Evropi, ki bo v krvi zadostila za svoj odpad od Boga in njegovih poti, po tej očiščevalni kopeli nov, zopet krščanski obraz.

Upajmo, da bo mladina razumela svoj čas.

Saj kakor znanilci lepših dni vstajajo z dneva v dan številnejše vrste odločno katoliške in močno aktivne mladine vseh plasti in vseh narodnosti, ki hočejo vtisniti svetu pečat svojih mladih, zdravih, sonca božjega življenja polnih duš.

Slovenskemu narodu mora dati nov in bolj izčiščeno krščanski obraz njegova mladina.

Velika je ta naloga in mnogo sil zahteva. Samo s človeškimi močmi je sploh ni mogoče izvršiti.

Treba je novega duha, novih idej, novega mišljenja, hotenja in življenja. To naša katoliška mladina dobro ve in se zato pripravlja, da bo, ko nastopi novi čas, na svojem mestu.

Toda naša mladina se tudi zaveda, da je to veliko nalogo mogoče izvršiti le s pomočjo božjo. Zato je zastavila svoje sile v to, da se vrne sama tja, kjer se je človeštvo razcepilo, nazaj k Bogu in priznavanju Njegovih postav.

Naloga naše slovenske katoliške mladine mora biti dati narodu krščanski obraz, krščansko življenje. (Mi mladi delavci.)

PAPEŽ BENEDIKT XV. O VOJSKI

Kakor vse, je tudi današnja vojska izredno gorje za ljudstva, ki jim naklada strašna bremena. Zato so papeži zmerom klicali k miru na trdnjih temeljih, ki so predvsem ljubezen in pravica. Znani so napor sedanjega papeža, da bi se mir ohranil, tako so znane tudi besede papeža Benedikta XV., ki je ob obletnici prve svetovne vojske 1915 zaklical:

»Naj bi ponehalo to klanje, ki že leto dni onečaščuje Evropo. Strašna je odgovornost pred Bogom in pred ljudmi. Naj se ne govori, da ni mogoče strašnega razprtja poravnati brez orožja. Treba je le opustiti namero, da drug drugega uniči. Treba je le premisliti, da narodi ne umrjo: ponižani in potlačeni nosijo škripaje naloženi jarem, pripravljajo se na osveto in zapuščajoč rod rodu žalostno dediščino sovraštva in maščevanja. Zakaj ne bi sedaj pretehtali pravic in upravičenih teženj narodov... Svetovno ravnovesje ter blažen in varen mir sloni mnogo bolj na medsebojni dobrohotnosti in na medsebojnem spoštovanju pravic in časti kakor pa na množicah armad in na grozečem okrožju trdnjav!« (Iz Ušeničnika, Izbrani spisi V.)

Odsekom!

Skušnja uči, da je vsestransko dober in delaven le tisti odsek, kjer vsi člani »Kres« res berejo. To pa je mogoče le tam, kjer so vsi na list tudi naročeni. To bo v bodoče še bolj veljalo. Prihodnje leto bo leto velikih prireditev: najprej okrožni tabori, potem ljubljanski mladinski dnevi z naraščajskim nastopom, taborjenjem mladcev, naraščajskimi in mladčevskimi tekmami, nočno akademijo na Stadionu, velikimi tekmami članstva in glavnim nastopom v nedeljo 6. julija,

končno nastop v Beogradu ob kraljevi polnoletnosti. Dolžnost odsekov je, da pri prireditvah sodelujejo in se nanje kar najbolje pripravijo. Zveza bo svoja navodila stalno objavljala v Kresu. Odsek, kjer ne bodo organizacijskega glasila brali res vsi člani, ne bo na tekočem in se tudi ne bo mogel dobro pripraviti.

Zato velja še posebno letos: Vsi člani — redni in podporni — tudi naročniki Kresa! Res dober odsek pa bo naše glasilo razširil tudi med prijatelje naše organizacije.

Med nama

„Ajnrrikamooo...!“

Ne boš mi zameril, če ti povem, da me je sram, kadar gledam naše rekrute, pa naj bo to ob naboru ali takrat, ko odhajajo na svojo vojaško dolžnost. Kako žalostne figure vidi človek ob teh dveh prilikah, oh, razjokal bi se. Predpogoj je, da si pijan. Ko si pijan, potem gre vse drugo gladko izpod rok. Potem lahko po mili volji razgrajaš, kričiš, poješ, preklinjaš, potem si gospodar čelega mesta, ves vlak mora gledati samo tebe in te občudovati, sedem vasi mora vedeti, kakšen korenjak si. Bogve, kaj si takole misli kak tujec, ki slučajno naleti na tako bando? Gotovo misli, da so v norišnici dali vsem norcem par dni dopusta. Res je to žalostno poglavje našega fantovskega življenja.

To je eno, pa še drugo. Bil sem nekje na našem jugu. Na postajo pride gruča fantov s kovčegi in takoj sem spoznal, da so rekruti. Debelo sem gledal. Nihče pijan, nihče vesel, nihče ne poje in ne vriska, še šopka ni videti nikjer. Odkrito ti povem, tudi to so bile žalostne figure. Se pa naši fantje vse drugače postavijo, sem si mislil. Premrtvi so bili, prav nič fantovski.

Zadnjič je bil v našem mestu nabor. Na vse zgodaj so pele harmonike, vriskanje se je razlegalo po ulicah, pesem je prišla v tiho, zasanjano mesto. Gledala sva jih. Ali se spomniš prve grupe. Pijani merijo cesto, kriče kakor jesihtarji, še harmonikar je pijan. Ljudje se zgražajo. Ženske rapostavljajo

Moji konji. (Orač.)

jo na trgu zelenjavo. Pride rekrut mimo, brcne v košaro, da se vse raztrese. Ženska kriči, fantje se krohotajo in kolovratijo naprej. Za njimi pridejo drugi. Spredaj harmonikar, potem pa po trije in trije. Za rame se drže, pokonci korakajo in pojejo koračnico ob harmoniki. Nič se ne spodtikajo, korajžno stopajo. To smo jih gledali! Ljudje so kar za njimi šli in gotovo jih je bilo kakih dvajset. Ti so mi bili všeč. Zakaj? Veseli so bili, korajžni, peli so in bili so trezni in dostojni! Vidiš, da ne boš napačno sodil ali da ne boš imel mnenja, da sem proti takim navadam. Nikakor. Naj ostanejo in morajo

ostati. Slovenski nabornik naj vriska in poje, naj ima zelen šopek ne pa iz papirja, in harmonika mora peti. Vse je lepo, vse je naše, samo pijan naj ne bo! Ali si jih videl? Dvajset ali še več jih je bilo, pa ni bil nihče pijan! Prej jih je bilo pa pet, šest in vse pijano. En sam pameten fant lahko ob takih prilikah naredi mnogo dobrega. Je pa zato treba vzgoje, trde vzgoje in krepkega značaja. Naj nam naši fantje ne delajo sramote, ampak čast! Pa bodo potem potegnili za seboj tudi druge in bodo ponosni sami nase in narod bo ponosen nanje in jim tudi hvaležen!

J. V.

Marijina podoba

Slovenci se posebno radi zatekamo k Mariji Pomagaj na Brezjah. Pa nam je včasih težko iti na pot. Da bi pa vendarle imeli vsi lahko zmerom priložnost počastiti brezijansko Marijo in jo prositi za pomoč v težavah in nadlogah, zato je škofijsko vodstvo Marijinih družb založilo in izdalo prelepo novo podobo brezijanske Marije. Podoba lahko naroči vsak pri svojem domačem župniku, ta mu bo dal tudi vsa podrobna pojasnila. Podoba je tako velika, da jo boste lahko dali v okvir in obesili na najvidnejše mesto v vaši domači hiši. Naj ne bo nobene slovenske hiše, ki bi te podobe ne imela! Podoba stane 40 dinarjev. Tudi naše fante prosimo, da podobo kupijo in tudi pomagajo domačemu župniku pri razširjanju te prelepe podobe!

Mi pa koledujemo

S srečnimi očmi, polnimi navdušenja in veselja so se vračali brezovski fantje od polnočnice. Polglasno so se pomenkovali. Pred kapelico Brezmadežne sredi vasi so se ustavili, da si še voščijo lahko noč. Tedaj pa je povzel besedo Štefan, ki je pri Vrničevih služil za hlapca.

»Fantje, kako bo letos z našim koledovanjem na sv. Tri kralje? Bomo šli peti po vasi? Navada se ne sme opustiti!«

»Da bo drugo leto spet enega izmed nas manjkalo, kajne!?« se je brž začel Streškov Martin. »Ali ni dovolj, da je bil lansko leto nekdo po neumnosti zaboden, ko smo se v sosednji vasi stepili!«

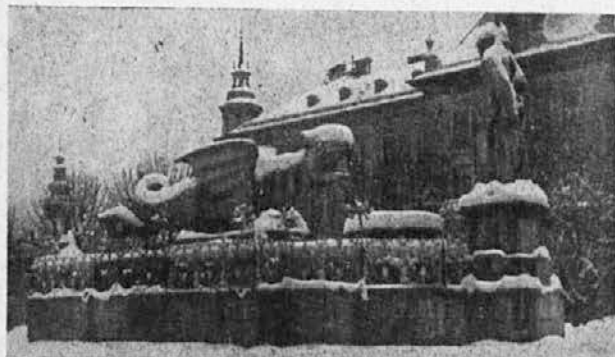
Nihče ni ugovarjal. Koledovati torej ne pojdejo. Rekli pa so, da tudi nihče od drugod ne sme priti k njim.

Tisti dan pred svetimi Tremi kralji je po malem snežilo. Nov bel prt se je razprostrl po dolini. Pod snežno odejo se je komaj razločevala raztresena

vas. Tam na koncu vasi je zažarela iskra, zadišalo je po kadilu, vonj je prihajal bliže, potlej pa se je izgubil v daljavi. Gospodar je kadil in kropil z blagoslovljeno vodo.

Pri večernicah so pravkar odmolili rožni venec. Domači so se kmalu odpravili spat. Hlapec Štefan je prišel za klobuk in ga poveznil na glavo. Ko je stal zunaj, se je zazrl po vasi. Pri sosedovih je že gorela luč. V daljavi je bila cerkvena ura. Od zahoda je potegnil veter. Štefana je zazebljo. Stisnil se je tesneje v suknjič in odšel v hlev. V temi se je dotipal do postelje in kakor otovorjen s težkim bremenom padel nanjo. Globoko je zajel sape in zastrmel v misli.

Že tretje leto je služil pri Vrničevih. Kar dobro se mu je godilo. Priden je bil in vsi so ga radi imeli. Z veselim obrazom je hodil med njivami, kakor bi bil gospodar. Kmetovanje ga je veselilo. Sonce ga je žgalo po obrazu, rjavi kodri so se mu lepili na čelu, vendar ni nikoli vzdihoval. Pa pel je rad, nad vse rad, in nihče mu ni tega zameril. Saj je bil fant, štiriindvajset let je bil star, zakaj bi mu ne vrela vesela pesem iz prsi? Letošnjo jesen pa je nenadoma njegovo petje zamrlo. Postal je zamišljen. Nesreča je namreč takrat hotela, da se je zagledal v domačo hčer Anico. Bilo je tisti večer, ko je zalivala rože na oknu. Takrat je začutil, da se mu je nekaj razvzljalo v prsih in, ker ni mogel odlašati, ji je še tisti večer povedal, da jo ima rad. Ona ga je tako postrani pogledala in se mu tako zapeljivo nasmehnila, da je bil prepričan, da ga ima tudi ona rada. »Stvar je taka, da me ima rada in amen«, je sam sebi dejal. Poslej je dobilo življenje zanj več drug pomen. Morda bo še on kdaj gospodaril na tem

Celovški zmaj v snegu.

gruntu, za zeta ga bodo vzeli in potlej, ... o, to bo življenje! —

Tako je premišljeval Štefan.

Takrat pa je nenadoma na vasi zadonelo petje. Štefan je z obema rokama zamahnil in skočil kvišku. Prisluhnil je. Ne, to niso domači fantje, to ni njihov glas. Planil je ven. Z ostrim pogledom je švilgal in iskal krog sebe. Tuje petje ga je jezilo. Ubral jo je k sosedovim, tam so bili fantje že zbrani.

»Fantje z menoj!« je začel Štefan. »Vsak čas pridejo k nam in pri nas zapojejo. Pojdimo in jih pri nas počakajmo!«

V drvarnici so si poiskali polen, zavili krog hiše in pri zadnjih vratih na dvorišču stopili v vežo. Od trenutka do trenutka so bili bolj nemirni.

Takrat so pred hišo zaškrtali koraki. Fantje v veži so se zganili. Krepkeje so stisnili polena v roke. Zunaj je zadonela pesem: »Mi pa koledujemo...« Odpeli so. Spet se začuje glas: »Tukaj je velika hiša, je en dober gospodar; zato imamo upanje, da ne bomo šli kar tako od tukajle.«

Fantom v veži so zažarele oči. Štefan je odklenil vežna vrata in stopil na prag. Brezbrižno je vprašal: »Kdo pobira?«

Eden od gruče je stopil naprej.

Takrat so se iz veže že vsuli fantje in navali na zunanje. Začula se je kletev, nastal je pretep.

Nož se je zasvetil v temi. In fant, naš kmečki fant, ga je držal v roki, mahal, razsajal in slednjič — zadel.

Nekdo se je zgrudil.

Gospodar je preplašen pritekel ven. Videl je nekaj temnih senc. V snegu je nekdo ječal. Fantje so se sklanjali nad njim in ga skušali dvigniti. Ni šlo. Gospodar je pristopil bliže in spoznal Štefana.

»Za vraga vendar, kaj je že spet bilo?« Sklonil se je in videl okrvavljeno obleko. Štefan je tiščal roko k prsim, le malo se je zavedal. Še rahel stok, kmalu je tudi ta utihnil.

Štefan je ležal skoraj vso noč nezavesten. Proti jutru se je vzdramil in poprosil vode. Anica je vsa objokana slonela ob njem in ga božala z dlanjo po laseh, kakor da mu hoče izbrisati bolečine.

»Zdaj boš zmeraj ostal pri nas, kajne Štefan?« ga je tolažila Anica; obrisala si je oči in položila kozarec na mizo.

Bolnik je molče zrl vanjo, potne kaplje so se mu začele nabirati na obrazu. Še vedno je strmel v Anico, kot da jo gleda zadnjikrat in si jo hoče za večno vtisniti v spomin. Dih mu je pojemal, še zadnji, najzadnji. Oči so mu osteklenele. Njegova duša pa je stopila pred večnega Sodnika.

Tako je padla druga žrtev neumnega sovraštva fantov dveh vasi!

Francè Lokar.

TELESNE NEZGODE IN PRVA POMOČ

4. **Kostni prelomi** so posledica nesrečnih padcev, udarcev ali delovanja strelnega orožja. Na spolzkih, poledenelih tleh spodrsneš in omahneš, noga je zlomljena v goleni. Pri padcu si se ujel na roko, zlomi se ti v podlakti. Najčešči so torej kostni prelomi v nogah (posebno v goleni, redkeje v stegnu) in rokah (često v podlaktu, redkeje v nadlaktu), redkejši in nerodnejši so prelomi v sklepih (v ramenu, komolcu, zapestju, kolku, kolenu, nartu) in prelomi reber, prav redki in posebno nevarni prelomi hrbtenice (v ledjih ali križu). — Kostni prelomi se radi dogajajo pri orodni telovadbi in športu (smučanje, drsanje, skakanje itd.).

Pri kostnih prelomih poznamo različne stopnje: Kost je lahko samo počena (razpoka ali fisura), **nalomljena** (nalom) ali **prelomljena** (prelom ali fraktura). Kostni prelomi so lahko **prosti** (zaprti), če je prelomljena le kost, okolno tkivo pa nepoškodovano, ali **odprti**, če je poškodovano, raztrgano in predrto tudi okolno tkivo, tako da deli zlomljene kosti pogledajo skozi meso in kožo in nastane odprta rana. Odprt prelom lahko povzroči zunanja sila (orožje, orodje), ki je povzročila kostni prelom, ali pa sama prelomljena kost, ki se je v prelomu močno premaknila in z ostimi konci predrta meso in kožo. — Odprti prelomi so mnogo hujši nego prosti in nevarnejši od njih, ker je krvavenje močnejše in ker se odprta rana lahko prisadi (okuži) in vneme.

Odprte prelome spoznamo na prvi pogled, proste pa po sledečih znakih: 1. zlomljeni ud (roka, noga) nima prave oblike (je ukrivljen, krajši); 2. v prelomu se nenaravno pregiblje, če ga premaknemo;

3. često se čuje škrtanje zaradi medsebojnega trenja prelomljenih delov, če se ud v prelomu premakne; 4. ponesrečenec poškodovanega uda ne obvlada in ga more uporabljati le v omenjenem obsegu ali pa sploh ne; 5. pri vsakem gibu ali premiku zlomljenega uda trpi ponesrečenec hude bolečine, posebno če so prelomi ostri, ali če so se delci kosti kot trske zatakneli v meso.

Prva pomoč pri kostnih prelomih je najprej v tem, da se ud **izravna** in prelomljena dela kosti **pravilno sestavi**, kar je zelo važno za njuno pravilno zraščanje. To dosežeš s tem, da primeš prelomljeni ud krepko z obema rokama na vsaki strani preloma in čvrsto potegneš vsaksebi, nato pa spustiš oziroma še stisneš. Če sta dva, zgrabi vsak na svoji strani preloma in iztegneta ud istočasno in enakomerno. — Ko je prelomljeni ud pravilno uravnan, je treba poskrbeti, da ostane nepremakljivo in v pravi legi. Zato mu je treba dati podporno obvezo. V ta namen služijo lesene ali kovinske deščice in palice, ki položimo vzdolž prelomljenega uda eno na zgornji ali zunanji, drugo na spodnji ali notranji strani, če pa so ozke, tudi po več in jih krepko povežemo z vrvi, pasom, robcem. Da trde podpore povezanega uda ne žulijo in ranijo, ga preje obložimo z mehkim blagom (vata, volna, krpe, obleka, mah). Če ni pri roki prav nobenega trdnega predmeta za oporo, privežeš zlomljeno nogo k zdravi, zlomljeno roko k trupu. — Če je roka zlomljena v podlaktu, jo v komolcu upogneš in s trikotno ruto obesiš za vrat, da ne visi prosto in pri pregibanju ne povzroča bolečin. — Zlomljeni ud je treba seveda predhodno osvoboditi

obleke in perila. S slačenjem povzročaš prehude bolečine, zato je včasih bolje, če blago odparaš po šivih, ali pa zrežeš vstran.

Ko nudiš prvo pomoč, glej, da ponesrečencu ne pomnožuješ bolečin, marveč da mu jih zmanjšuješ. Ne dotikaj se poškodovanega uda, ne stiskaj in ne prekladaj ga brez potrebe!

Kostni prelomi se zarastejo in zacelijo normalno v dveh do šestih tednih. Odvisno je to seveda od vrste preloma, od načina zdravljenja in od ponesrečenčeve starosti. Čim mlajši je, tem hitreje in bolje se prelom zarašča z novo koščeno, s starostjo pa obnovitvena (regeneracijska) sposobnost kosti peša. — Če prelomljena dela kosti nista bila dobro izravnana, ali če nista bila dobro stisnjena, tedaj

kost ne zaraste pravilno, marveč poševno; ozdravljeni ud je okrivljen in krajši. Včasih se dogaja, da kostni prelom ne zaraste popolnoma in se zato kost v prelomu nekoliko giblje. Tako nastane nepravi sklep.

Zdravniška pomoč je v vsakem primeru potrebna, posebno še, če je prelom odprt ali sicer bolj kompliciran. — Pri prelomu hrbtnice poskrbi samo za to, da bo ponesrečenec v miru ležal in pokliči takoj zdravnika. Tudi pri zlomu reber ne moreš sam mnogo pomagati. — Pri hujših prelomih izgubi ponesrečenec zavest. Tedaj je ravnati razen ostalega tako, kakor je opisano pri živčnih pretresih. Seveda je prva stvar, kako ponesrečenca spraviti k zavesti oziroma mu rešiti življenje.

M. Wraber.

II. MLADINSKA AKADEMIJA V UNIONU

Na večer praznika zedinjenja se je vsa Ljubljana odela v slovesno obleko. Z vseh hiš so na večer že vihrale zastave. Grad je žarel v soju žarometov, z grajskega pobočja pa se je svetil veliki napis: »Čuvajte Jugoslavijo«. Praznik zedinjenja je že na večer slovesno proslavila tudi naša mladina, organizirana v Zvezi fantovskih odsekov in v Zvezi dekliških krožkov. Priredila je v veliki dvorani hotela »Union« veličastno mladinsko akademijo. Veliki oder je bil lično urejen in je v ozadju visela velika slika Nj. Vel. kralja Petra II., okrašena z zelenjem, cvetjem in državnimi zastavami. Iz vseh krajev Slovenije so prihiteli prijatelji našega mladinskega gibanja, da prisostvujejo tej prireditvi, ki naj v nekaj urah pokaže stremljenje, delo in uspehe naše mladine. Že pred 8. je bila velika dvorana nabita do zadnjega kotička.

Z velikim navdušenjem je sprejela vsa dvorana prihod predsednika senata in prosvetnega ministra dr. Antona Korošca. Pred njim pa so se zbrali številni drugi odličniki, tako ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, ki je prišel z gospo, škof dr. Gregorij Rožman, zastopnik divizijskega poveljnika general Janež z gospo, divizijski general Lev Rupnik z gospo, general Masič z gospo, župan dr. Adlešič z gospo, rektor univerze dr. Matija Slavič, podban dr. Majcen z gospo, senator dr. Kulovec, bivši minister Snoj z gospo, veliko število bivših narodnih poslancev in odličnikov našega javnega, kulturnega in gospodarskega življenja. Ministra za telesno vzgojo je zastopal načelnik Drago Ulaga.

Akademija se je začela s fanfaro, ki so jo odlično izvedli člani Fantovskega odseka Sv. Peter v Ljubljani. Potem je godba zaigrala dr-

Narava pozimi.

Za fantovski sestanek

Odgovori na vprašanja v zadnji številki:

1. Vsakdo mora poznati največjega svetovnega dramatika Angleža Shakespearea in njegova dela: »Hamlet«, »Otel«, »Beneški trgovec«, »Macbet«, »Kralj Lear«, »Sen kresne noči« in druga. Najznamenitejše med vsemi je delo: »Hamlet«.

2. »Kres«, književni list na Koroškem v Celovcu, je začel izhajati leta 1881., »Kres«, glasilo ZFO, pa leta 1930.

3. Te dni obhajamo 140 letnico Prešernovega rojstva.

4. Zibelka športnih panog je Angleška.

5. Prvi je bil na zemlji Adam.

Nova vprašanja:

1. Kaj je peta kolona?

2. Kakšno obletnico Janeza Ev. Kreka obhajamo te dni?

3. Zakaj ima advent ravno štiri tedne?

4. Katera nova knjiga je te dni izšla v založbi Zveze fantovskih odsekov?

5. Katera Marijina podoba je Slovencem najljubša?

žavno himno, ki jo je vsa dvorana poslušala stoje.

Sledila je učinkovita deklamacija župančičeve pesmi »Vseh živih dan«, nakar je nastopil predsednik Zveze fantovskih odsekov dr. Stanko Žitko. Njegov govor prinašamo spredaj. — Govor predsednika ZFO je dvorana večkrat prekinila z navdušenimi vzklikanjem, posebno takrat, kadar je omenjal našo državo in našo kraljevsko rodovino ter kralja.

V nadaljnjem poteku akademije je bila najbolj zanimiva zborna recitacija s simboličnimi prikazi pod naslovom »Iz naše zgodovine«. Simbolične vaje so bile združene s prihodnimi deklamacijami, ki prikazuje zgodovino Slovencev od davnih dni, njihovo življenje pod tujim jarmom in osvobojenje.

Slike priobčimo v prihodnji številki (Iz Slovenca.).

ŠPORTNE VESTI

ŽALOSTNE ŠPORTNE RAZMERE

so zavladale zadnje čase v naših športnih organizacijah. Ustanovljene samostojne zveze so razcepile skupne moči in vse hočejo vladati. V tem hotenju po prevlasti pa so se rodili spori in nesoglasja, ki škodijo našim uspehom. Zaradi nesoglasij so naši športni izbranci zastopali državne barve nekajkrat nepopolno (tako lahkoatleti na letošnji Balkaniadi!) in bili zaradi tega prikrajšani za pomembno zmago. Nekateri atleti pa so nastopili v državni reprezentanci v kljub prepovedi svoje zveze — za to pa so bili potlej kaznovani s težko kaznijo — z dosmrtno prepovedjo nastopanja! — Drugod za uspehe športnike odlikujejo, pri nas pa jih kaznujejo!!

No, med Slovenci ni doslej takih primerov večjih športnih sporov in športno delo nič ne zaostaja zaradi malenkostnih razprtij. Zavedajmo se še dalje: le v slogi in delu je moč, in nadaljujmo z vestnim in poštenim delom!

P. K.

NAŠI LETOŠNJI MEDNARODNI ŠPORTNI USPEHI

so tudi letos v nekaterih panogah zelo vidni. Posebno v plavanju so naši plavalni izbranci (med njimi Slovenci: Žižek, Pelhan in

IVAN NOVAK

Novela iz spomladi pred majniško deklaracijo. — Spisal Ivan Čampa.

Prav nasproti glavnega vhoda je stala onstran ceste druga palača, ki je imela živo mejo iz španskega bezga. Za to živo mejo je spretno smuknil prav tedaj, ko je straža obrnila hrbet. Tam je nekaj časa postal in se razgledoval okrog sebe. Neka čudna razdraženost se ga je polasčala. Na cesti ni bilo žive duše. Ko je stražnik s svojim jekleno zvonečim korakom ponovno prišel mimo in spet odšel, je Novak dejal samemu sebi: »Zdaj ali nikoli!«

Ne da bi še kaj premišljal, je pograbil tablo, ki jo je pred dvema dnevoma snel z norišnice na Studencu in primerno opremljeno skril v tem grmičju že prejšnji večer. Z njo je stekel čez cesto in jo urno obesil na kljuko na glavnih vratih policijske palače. Za trenutek je prislulnil. Stražnikovih korakov še ni bilo čuti.

»Še lahko zginem, ne da bi me opazil.«

Spustil se je po cesti, kar so ga nesle moči. Potem je zavil v neko stransko ulico, ki je bila vsa vijugasta in ni imela najmanjše luči. Zasopel je pridržal korak.

»Tako, jutri bodo pa ljudje izvedeli, kakšne sorte policijo imamo pri nas in kam spada. Policija — bolnišnica za duševne bolezni, ha, ha!«

Zaradi silnega napa živcev, ki ga je potreboval pri toliko opreznosti, je zdaj nenadoma začutil neko utrujenost. Želel si je, da bi bil prej ko prej doma v postelji. Ker se je čutil dokaj varnega, je pospešil korak po svoji običajni navadi. Zaradi opreznosti pa vendar ni šel domov po navadni poti, ampak jo je mislil mahniti čez grad. Srečno je prešel glavne ovire, ne da bi ga kdo zmotil. Prav tedaj pa, ko je mislil, da je že popolnoma na varnem, je nenadoma nekdo zakričal v njegovi bližini: »Stoj!«

Ta beseda, ki je planila med šumenje dežnih kapelj, je Novaka za trenutke ohromila. Tako mu je bilo, kakor da bi treščilo tik poleg njega. Že naslednji hip se je zavedel. »Bežati moram,« mu je šinilo skozi možgane. Ne da bi še kaj pomišljal, je zdrvel navkreber, kakor je mogel.

»Stoj!« je zagrmelo za njim ponovno. Novak bi bil stavil, da je to Fričev glas.

»Ne sme me dobiti, pa naj velja, kar hoče!« se je zaklel, zakaj zavedal se je, da s Fricem ne bosta preveč obzirno orala, če ga dohitijo. Ko bi ga spoznal in bi zagledal na njem te beraške cape, bi se mu upravičeno vzbudil sum. Prav gotovo bi ga odvedel na policijo in tam bi bili kmalu na jasnem, čemu se je Novaku zdelo potrebno, da se je šel tako oblačiti.

V divjem diru je Novak čutil, kako mu pojemajo moči.

»Moj Bog, samo še nekaj trenutkov naj vzdržim!« je prosil v srcu, ko se je opletal mimo dreves, preskakoval škarpe in se opotekal po spolzkih ilovnatih tleh, ki so bila razmočena od dežja. Delal je ovinke in zanke kakor preganjana zver, da bi zasledovalcu zmešal mrežo. Toda Fric — zdaj je bil Novak že popolnoma prepričan, da ne more biti nihče drugi — mu je vztrajno in spretno sledil.

»Stoj, streljal bom!« je ponovno zagrmelo za Novakom.

Novak ni hotel slišati. Samo še nekaj sekund in preskočil bi mejo, se skril v gošči in bi bil rešen. Po umih je spoznal, da je tik nad domačo hišo. Natanko je poznal okolico in vsak grmič bi bil našel tudi v najtršem snu.

Nenadoma je počil strel.

Novak je z grozo čutil, kako mu je krogla zažvižgala tik ušes. V trenutku se je pognal čez grmovje. Tedaj je počilo ponovno in preganjanec je začutil pod desno pazduho pekočo bolečino. Ker ga je nalive premočil skozi in skozi in ga je mrazilo, je takoj začutil, kako se mu je po telesu vllilo nekaj gorkega.

»Ranil me je, a ne smrtno zadel,« je spoznal Novak. Toda prav tedaj, ko je mislil, da bo preganjalca le ušel, ker se mu je posrečilo

čez grmovje, pa mu je nenadoma zmanjkalo tal. Kljub temu, da si je prizadeval, da bi ne dal od sebe najmanjšega glasu, se mu je izvil iz ust grozen krik. Ni vedel, kaj je zaklical. Sploh ni utegnil misliti, ko je letel po zraku. Še to je čutil, da je udaril na nekaj trdega, potem se je ponovno prevalil in nenadoma ni vedel ničesar več. Padel je v nezavest ...

Zasledovalec, ki je bil v resnici Fric, ni slišal, kako je njegova žrtev padla. Dež, ki je še vedno padal z vso silo, je gostil ozračje in dušil vsak zvok. Fric nenadoma ni vedel, kam mu je izginil begunec. Drvel je dalje ob grmičju in bil je prepričan, da bo svoji žrtvi vsak trenutek za petami, zakaj slišal je krik in verjel je, da je v temi dobro pogodil s svojim strelom. Čez nekaj trenutkov, ko o bežečem ni hotelo biti ne sledu ne tiru, pa se je začel sprijaznjevati z mislijo, da je nemara le slabo meril in ga je oni potegnil. S krikom je nemara hotel prepričati preganjalca, da je ranjen. To se mu je po vsem videzu tudi posrečilo in, medtem ko se je Fric veselil na policiji bogate nagrade — trdno je bil namreč prepričan, da preganja kakega političnega zločinca —, mu jo je oni popihal in se mu zdaj smeje.

Jezen sam nase, da se mu je divji lov, ki je kazal tako lepo, ponesrečil, je Fric po brezuspešnem iskanju krepko zaklel in se upehan ko pes začel plaziti med bodečim grmičjem na plano. Vedel je, da je prav v bližini hiše, kjer v tem trenutku počiva Viktorija v sladkem snu in sanja o svojem ljubimcu, ki prav tako nemoteno spi. Bolest, ki ga je prešinila ob tej misli, je bila hujša kakor zavest, da je bil njegov lov brezuspešen. Taka ga je prijala, da bi bil najrajši šel in od jeze pobil vsa okna na hiši. Toda bil je tako moker, da je vse teklo od njega, in bal se je, da se bo prehladil. Brez vsake moči se je spustil po strmini mimo Viktorijine hiše v mesto in proti domu ...

— * —

Ko se je Novak prebudil in z muko odprl oči, je videl, da je okrog njega dan. Kakor navadno, ko je zaležal, je hotel planiti pokoncu, toda bolečina pod desno pazduho ga je tako zbolela, da je omahnil nazaj med blazine.

Skušal se je spomniti, kaj je z njim, a mu ni uspelo. Glava mu je bila težka ko svinec in brnelo je v njej kakor v panju.

»Moj Bog, kaj se godi z menoj?« je zamrmral polglasno.

Tedaj pa se je nadenj sklonil obraz, ki je bil poln milobe in skrbi. Novak je šele čez nekaj trenutkov spoznal te poteze. Bila je Viktorija.

»Gospodična, kaj se je zgodilo?« je ponovno vprašal bolnik, ko jo je spoznal.

»Nič hudega ni več, samo da ste se prebudili. Ves dan in vso noč ste bili v nezavesti. Lepo vas prosim, bodite mirni. Tako mi je odleglo! Zdaj vem, da ne boste umrli. Medtem ko ste bledli, nisem še nič zatisnila očesa. Šele zdaj me je bila za trenutek premagala in sem bila omahnila na stol.«

Globoko si je oddahnila.

»Tako sem se bala, da vas zgubim!« je dejala znova. »Ne bi se bili smeli spuščati v tako nevarnost.«

»V kakšno nevarnost?« se je začudil Novak.

»Ne bojte se, ne bom vas izdala,« je dejala, ko je videla, kako ga je neprijetno spreletelo. »Ne smete misliti, da ne vem, kaj ste počeli. Veselila sem se tega, obenem pa sem neprestano trepetala, da vas bodo dobili in da se vam bo kaj hudega zgodilo. Že drugi dan, ko ste se vselili k nam, sem prišla na to, da ste prežagali križ v oknu. In ko se je v mestu vedno kaj zgodilo, sem bila prepričana, da tega ni naredil nihče drug kakor vi. Kadar koli ste se plazili skozi okno v trdi temi, sem vas slišala. Vem, da ste preoblečeni hodili v mesto. Čakala sem vas vedno v velikih skrbih vse dotlej, da sem vas slišala, ko ste se vrnili.

Predsinočnim, ko ste spet odšli, vas pa tako dolgo ni bilo! Slutila sem, da se je moralo nekaj zgoditi. (Prihodnjič konec.)

Cerar) uspešno zastopali našo državo v dvakratnem srečanju z najboljšimi madžarskimi plavalci. Seve so poleg Slovencev prinesli velik del k našim uspehom dal-matinski fantje. Tudi v water-polu so bili kos svetovnemu pr-vaku: Madžarski!

Nogometaši so vzbudili s svojimi odličnimi rezultati tudi letos pozornost športnih narodov. Pre-magali so Romunijo in Nemčijo in igrali neodločeno z Madžari na njihovih tleh. Veliko upov stav-ljajo strokovnjaki v naše naj-mlažše igralce (juniorje), ki so pokazali, da se bodo, ko pride njihov čas, častno in pošteno borili ...

Tenis igralci so izgubili letos naslov najboljšega evropskega naroda in prvenstvo posameznikov, kar je deloma kriva preutru-jenost naših reprezentantov. Ali nazadujemo v tej lepi športni panogi? Gotovo je, da nimamo primerne nadomestila za odlič-ne starejše igralce, zato pa so nas drugi z mladimi močmi pre-hitili ...

Lahkoatleti so letos resno ogrožali Grkom prvenstvo na Bal-kanu v tej lepi panogi in le zara-di naše nepopolnosti smo jim še prepustili na Balk. igrah I. me-sto. Stepišnik pa je postavil v metu kladiva rezultat (čez 54 m), ki ga je uvrstil med najboljše na svetu. Tudi rezultati odličnega mladega Mavserja v metu kopja vzbujajo upe v bodoče uspehe. Hvalevredno je, da se jugoslo-vanska, zlasti pa slovenska mla-dina s toliko navdušenostjo in ljubeznijo oklepa tega lepega športa ...

Res je to, da pri nas vse šport-ne panoge ne dobe dovoljno pod-pore, s katero bi mogli pri nas športno delo postaviti na širšo podlago, dobiti veliko število športnikov in iz teh izbrati naj-boljših, ki bi se uspešno borili in zmagovali ... Ko bomo dosegli tudi to, bodo v našem športu za-sijali lepši dnevi ... P. K.

Izdaja Zveza fant. odsekov. — Ure-juje Fr. Jesenovec, Ljubljana. — Za uredništvo odgovarja A. Trontelj C. M., Groblje - Domžale. — Tiska Misijska tiskarna Groblje - Dom-žale (Trontelj C. M.)